

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 212/08-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. júna 2008 predbežne prerokoval sťažnosť P. L., vo výkone trestu odňatia slobody, vo veci namietaného porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaniach vedených pod sp. zn. 16 C 7/2005 a sp. zn. 17 C 60/2007, ako aj vo veci namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tost 20/2007 zo 7. novembra 2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. L. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. februára 2008 doručená sťažnosť P. L. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu

Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 16 C 7/2005 a sp. zn. 17 C 60/2007, ako aj vo veci namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 dohovoru uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Tost 20/2007 zo 7. novembra 2007.

Sťažovateľ súčasne požiadal o ustanovenie právneho zástupcu na konanie pred ústavným súdom.

2. a) Sťažovateľ uviedol, že „*podal na okresný súd v Nitre ešte v roku 2003 dva žalobné návrhy, ktoré sa v súčasnosti prejednávajú na uvedenom súde v konaniach č. - 16 C 7/2005, - 17 C 60/2007. Avšak dodnes tieto veci neboli nielenže ukončené, ale vo veci ku dnešnému dňu nebolo (ani v jednej...) spravené ani len jediné hlavné pojednávanie. ... čím došlo k porušeniu práva na konanie v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 Dohovoru).*“

b) Sťažovateľ ďalej uviedol, že «*stál ako obvinený v konaní pred krajským súdom v Nitre pod sp. zn. 1 T 1/2005 v roku 2005 až 2007. Uznesením zo dňa 17. októbra 2006 ho predseda senátu KS Nitra JUDr. Š. H. sp. zn. 1 T 1/2005, prenechal na disciplinárne potrestanie riaditeľom ústavu za to, že údajne rušil priebeh pojednávania. Ako dôkaz predseda senátu... predložil (...) svoje tvrdenie, ktoré si sám zaprotokoloval do zápisnice o hlavnom pojednávaní. Sťažovateľ proti predmetnému uzneseniu podal sťažnosť, ktorú riešil Najvyšší súd SR. Tento súd sťažovateľovu sťažnosť/odvolanie zamietol...*

Sťažovateľ namieta porušenie:

- *princípu prezumpcie neviny, lebo jeho „vina“ nebola dokázaná zákonným spôsobom. Súdny neprejednali žiadny forenzný dôkaz ani výpoveď svedka, ale o vine rozhodli len na podklade tvrdenia predsedu senátu KS – Nitra v konaní č. 1 T 1/2005.*

- *nesprávne hodnotenie dôkazov, nesprávne zistenie skutkového stavu veci a nerešpektovanie zásady „in dubio pro reo“. Lebo súdy nepredložili proti sťažovateľovi jediný forenzný dôkaz, jedinú svedeckú výpoveď, proste nič. Jediné na podklade čoho bolo rozhodnuté o „vine“ sťažovateľa, bolo/je tvrdenie predsedu senátu JUDr. Š. H.».*

3. Sťažovateľ žiada vydat' nález, ktorým by ústavný súd:

- vyslovil porušenie označeného práva v konaniach vedených okresným súdom pod sp. zn. 16 C 7/2005 a pod sp. zn. 17 C 60/2007, uložil okresnému súdu konať v týchto sporoch bez prietáhov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 500 000 Sk a náhradu trov konania a

- vyslovil porušenie označeného práva zaručeného čl. 6 ods. 1 a 2 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 20/2007 zo 7. novembra 2007, zrušil predmetné uznesenie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a priznal mu náhradu trov jeho právneho zastúpenia.

II.

V rámci prípravy predbežného prerokovania sťažnosti ústavný súd vyžiadal z okresného súdu súdne spisy sp. zn. 16 C 7/2005 a sp. zn. 17 C 60/2007 a z Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) súdny spis sp. zn. 1 T 1/2005.

Ústavný súd konštatuje, že predmetom posudzovanej sťažnosti je namietané porušenie v sťažnosti uvedených ľudských práv v sťažovateľom označených konaniach menovanými súdmi.

Nahliadnutím do predložených súdnych spisov ústavný súd zistil vo vzťahu k predmetu pojednávanej sťažnosti tieto relevantné skutočnosti potrebné na posúdenie dôvodnosti (opodstatnenosti) sťažnosti v štádiu jej predbežného prerokovania:

A. Z obsahu súdneho spisu okresného sudu sp. zn. 16 C 7/2005

Sťažovateľ podal 23. mája 2003 okresnému súdu žalobu proti Krajskému riaditeľstvu Policajného zboru v N. (ďalej len „KR PZ“) o náhradu škody. Vec bola vedená okresným súdom pod sp. zn. 11 Nc 3388/03).

Okresný súd 24. júna 2003, 29. júla 2003 a 20. októbra 2003 vyzval sťažovateľa na doplnenie podania.

Keďže sťažovateľ podaniami zo 4. júla 2003, 13. augusta 2003, 10. septembra 2003 a 28. októbra 2003 nedoplnil žalobu podľa predstáv okresného súdu, okresný súd 12. decembra 2003 jeho žalobu uznesením č. k. 11 Nc 3388/03-38 odmietol.

O odvolaní sťažovateľa z 23. januára 2004 rozhodol krajský súd uznesením č. k. 5 Co 65/2004-53 z 31. mája 2004 tak, že zrušil prvostupňové uznesenie a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Uznesenie krajského súdu bolo sťažovateľovi doručené 23. júla 2004.

Predmetná vec bola 26. októbra 2004 pridelená novej sudkyňi a prevedená do registra C, kde dostala spisové označenie 16 C 7/2005. Okresný súd 25. januára 2005 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku v sume 200 000 Sk.

Okresný súd o sťažovateľovej žiadosti zo 14. februára 2005 o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov rozhodol uznesením z 5. apríla 2005 tak, že mu nepriznal oslobodenie.

O odvolaní sťažovateľa z 20. apríla 2005 rozhodol krajský súd uznesením č. k. 25 Co 75/2005-73 z 31. mája 2005 tak, že zrušil prvostupňové uznesenie a vec vrátil (22. júla 2005) okresnému súdu na ďalšie konanie.

Zákonná sudkyňa JUDr. Ľ. F. 27. septembra 2005 vzniesla námietku svojej zaujatosti. O jej vylúčení rozhodol krajský súd uznesením z 21. novembra 2005. Predmetná vec bola pridelená 6. decembra 2005 sudkyňi JUDr. M. M.

Okresný súd 26. januára 2006 vyzval sťažovateľa na preukázanie jeho hmotnej núdze, Ústav na výkon väzby N. (ďalej len „ÚVV“) na oznámenie zárobkových pomerov sťažovateľa a Obecný úrad v Ž. (ďalej len „obecný úrad“) na oznámenie majetkových pomerov sťažovateľa. Dotazované inštitúcie 24. februára 2006 (ÚVV) a 9. marca 2006 (obecný úrad) dali o príjmoch, resp. majetku sťažovateľa negatívnu odpoveď.

Okresný súd 10. mája 2006 zaslal sťažovateľovi tlačivo („*Potvrdenie o osobných majetkových... pomeroch...*“), ktoré mu bolo vrátené 14. júla 2006 vyplnené.

Okresný súd 22. augusta 2006 vyzval Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, úrad inšpekčnej služby Policajného zboru B. (ďalej len „MV SR – ÚIS“) na oznámenie výsledku preverenia trestného oznámenia sťažovateľa na žalované KR PZ.

Požadované inšpekčné spisy boli okresnému súdu predložené 21. septembra 2006.

V súdnom spise sa nachádza úradný záznam bez uvedenia dátumu „od 27. 9. 06 štúdium spisu 16 C a spisov z MV SR“.

Okresný súd uznesením z 2. mája 2007 neustanovil sťažovateľovi právneho zástupcu z radov advokátov.

O odvolaní sťažovateľa z 25. mája 2007 (súdny spis bol predložený odvolaciemu súdu 6. júna 2007) rozhodol krajský súd uznesením č. k. 9 Co 129/2007-130 z 28. augusta 2007 tak, že zrušil prvostupňové rozhodnutie a vec vrátil okresnému súdu (6. decembra 2007) na ďalšie konanie.

Okresný súd uznesením č. k. 16 C 7/2005-133 zo 7. decembra 2007 ustanovil sťažovateľovi právneho zástupcu advokáta JUDr. M. K., N. (ďalej len „advokát“), ktorý 19. decembra 2007 nahliadol do súdneho spisu sp. zn. 16 C 7/2005.

Okresný súd 29. januára 2008 vyzval advokáta na predloženie kvalifikovanej žaloby.

Sťažovateľ 13. februára 2008 podal okresnému súdu sťažnosť na advokáta, ktorú okresný súd 14. februára 2008 zaslal advokátovi na vyjadrenie. Súdny spis sp. zn. 16 C 7/2005 bol 17. marca 2008 predložený ústavnému súdu k nahliadnutiu.

B. Z obsahu súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 17 C 60/2007

Sťažovateľ podal 10. decembra 2003 okresnému súdu žalobu o zaplatenie sumy 313 100 000 Sk proti žalovanému ÚVV.

Okresný súd 17. decembra 2003 vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov podania. Po odpovedi sťažovateľa z 27. februára 2004 okresný súd žalobu uznesením č. k. 11 Nc 5068/03-23 z 21. apríla 2004 odmietol.

O odvolaní sťažovateľa z 12. mája 2004 rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 6 Co 187/04 z 12. októbra 2004 tak, že zrušil prvostupňové rozhodnutie a vec vrátil (14. októbra 2004) okresnému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi bola 27. decembra 2004 doručená výzva na zaplatenie súdneho poplatku 200 000 Sk.

Sťažovateľ 10. januára 2005 požiadal okresný súd o odpustenie platenia súdnych poplatkov.

Okresný súd 16. februára 2005 doručil sťažovateľovi výzvu na predloženie vyplneného a potvrdeného tlačiva („*Potvrdenie o osobných majetkových... pomeroch...*“), súčasne žiadal žalovaného o oznámenie príjmov sťažovateľa (žalovaný 22. februára 2005 oznámil, že sťažovateľ nemá žiadny príjem, lebo nie je zaradený do práce).

Sťažovateľovi bola 29. marca 2005 doručená urgencia okresného súdu, na ktorú odpovedal listom z 1. apríla 2005, v ktorom inter cetera uviedol: „*od Okresného súdu Nitra som obdržal výzvu (...), aby som zaslal vyplnené potvrdenie o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch na súd. Vzhľadom k tomu, že konanie súdu v predmetnej veci trvá neprimerane dlho (...) rozhodol som sa obrátiť sa radšej na Európsky súd pre ľudské práva so svojou vecou, lebo v orgán, tohto štátu som stratil dôveru. Z vyššie uvedených dôvodov nebudem zasielať súdu predmetné tlačivo, lebo nemienim v konaní pokračovať pred vnútroštátnymi súdmi.*“

Podanie bolo doručené okresnému súdu 7. apríla 2005.

Okresný súd 15. apríla 2005 zaslal dopyt Sociálnej poisťovni, pobočka N., a Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v N. týkajúci sa posledných (pred vzatím do väzby) pracovných aktivít sťažovateľa. Uvedené inštitúcie zaslali okresnému súdu 22. apríla 2005, resp. 25. apríla 2005 negatívne odpovede.

Okresný súd 24. mája 2005 vyzval Správu katastra v N. (ďalej len „katastrálny úrad“) a matriku Mestského úradu v N. (ďalej len „matrika“) na oznámenie majetkových pomerov sťažovateľa, resp. na oznámenie mena jeho manželky.

Katastrálny úrad 3. júna 2005 oznámil, že sťažovateľ je vlastníkom rodinného domu v obci Ž. a matrika 10. júna 2005 odporučila obrátiť sa s výzvou na obecný úrad, lebo sťažovateľ nie je v N. evidovaný.

Okresný súd 23. júna 2005 vyzval Geodetický a kartografický úrad v B. (ďalej len „GKÚ“) na oznámenie vlastníctva sťažovateľa k nehnuteľnostiam. Súčasne bol požiadaný obecný úrad oznámiť, či je sťažovateľ ženatý (a ak áno, tak o oznámenie mena jeho manželky).

GKÚ 14. júla 2005 oznámil, že nemá v evidencii záznam o vlastníctve sťažovateľa k nehnuteľnostiam (má v evidencii uvedeného len jeho menovca s inými osobnými identifikačnými údajmi).

Okresný súd 24. júla 2005 doručil sťažovateľovi uznesenie z 21. júla 2005 o nepriznaní mu oslobodenia od súdnych poplatkov (č. k. 11 Nc 5068/03-52), ktorý ho napadol 10. augusta 2005 odvolaním, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 5 Co 235/2005-59 z 28. októbra 2005 tak, že prvostupňové rozhodnutie zrušil a vec vrátil (29. decembra 2005) okresnému súdu na ďalšie konanie. Druhostupňové uznesenie bolo 26. januára 2006 vrátené okresnému súdu späť s poznámkou, že sťažovateľ bol premiestnený do iného väzobného ústavu. Po zistení miesta výkonu väzby a doručení druhostupňového rozhodnutia vyzval 23. apríla 2007 okresný súd sťažovateľa, aby oznámil, vzhľadom na jeho neochotu spolupracovať so súdmi v Slovenskej republiky („*nemienim v konaní pokračovať pred vnútroštátnymi súdmi*“), ktorú vyjadril vo svojom podaní z 1. apríla 2005, či berie svoj návrh späť, alebo mieni pokračovať v konaní. Odpoveď sťažovateľa urgoval okresný súd 15. mája 2007.

Sťažovateľ 25. mája 2007 oznámil okresnému súdu, že sa k veci bez pomoci advokáta nevie vyjadriť, a preto požiadal okresný súd o právnu pomoc, lebo Slovenská komora advokátov na jeho žiadosť dosiaľ neodpovedala. Žiadal tiež o predĺženie lehoty na podanie vyjadrenia, čomu okresný súd listom zo 6. júna 2007 vyhovel.

Sťažovateľ 22. júna 2007 požiadal okresný súd o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a o ustanovenie mu právneho zástupcu z radov advokátov.

Okresný súd uznesením z 23. októbra 2007 ustanovil sťažovateľovi právneho zástupcu advokáta, ktorý 7. novembra 2007 nahliadol do súdneho spisu sp. zn. 17 C 60/2007.

Okresný súd 27. novembra 2007 vyzval advokáta, aby oznámil, či sťažovateľ trvá na podanom návrhu, a ak áno, nech predloží kvalifikovanú žalobu.

V odpovedi doručenej okresnému súdu 3. januára 2008 advokát oznámil, že sťažovateľ trvá na podanej žalobe, konkretizoval označenie žalovanej (Slovenská republika, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky) a predložil žalobu o ochranu osobnosti a zaplatenie nemajetkovej ujmy v sume 313 miliónov Sk.

Okresný súd 28. januára 2008 predložil žalovanému Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky („ďalej len „MS SR“) žalobu na vyjadrenie.

Okresnému súdu bola 23. januára 2008 doručená sťažovateľova sťažnosť na advokáta, v ktorej žiadal, aby bez jeho predchádzajúceho schválenia (parafovania) nebolo

okresným súdom prihladené na písomnosti predkladané mu advokátom. Súčasne pripojil záväzný pokyn z 18. januára 2008 advokátovi, v ktorom okrem iného uviedol:

„Okamžite oznámte príslušnému súdu, že ten žalobný návrh (jeho opravu a doplnenie), ktorý ste na súd podali vo veci konania č. 17 C 60/2007 dňa 3. 1. 2008, ste podali bez môjho vedomie a súhlasu a bez toho, aby som vedel čo je obsahom návrhu! Ako aj bez toho, aby ste do návrhu namontoval všetky porušenia mojich práv, ktoré namietam – teda návrh je neplatný. (... Zakazujem Vám, aby ste na súdy podávali návrhy bez môjho vedomia a súhlasu! Budete to robiť tak isto ako ostatní zástupcovia, ktorí mi boli ustanovení v iných veciach – t.j. pošlete opravený žalobný návrh (resp. jeho opravu, alebo vyjadrenie... a pod., ako napr. zmena návrhu, jeho rozšírenie, zúženie a pod.), ktorý podpíšem na znak súhlasu, a až potom ho podáte na súde.“

Okresnému súdu bol 13. februára 2008 doručený list sťažovateľa z 10. februára 2008, ktorým považuje žalobu napísanú advokátom za bezpredmetnú. V tomto ďalej uviedol, že *„... dávam súdu na vedomie aj to, že žiadam súd, aby každý dokument, ktorý ustanovený advokát JUDr. K. podá súdu bez môjho podpisu (...) považoval za bezpredmetný a nekonal na jeho podklade žiadne úkony a nevydával žiadne rozhodnutia, lebo ak takéto dokument/písomnosť ktorá neobsahuje môj podpis je zo strany ustanoveného advokáta podaná nad rámec našej dohody, nie je prejavom mojej vôle a smeruje k tomu, že ma poškodzuje na mojich právach“.*

Okresný súd 14. februára 2008 doručil sťažovateľovi svoje vyjadrenie z 24. januára 2008 sp. zn. 17 C 60/2007 ako reakciu na jeho podania z 18. januára 2008 a z 10. februára 2008 tohto znenia:

„...Ustanovený advokát je povinný (v zmysle zákona o advokácii pri zastupovaní postupovať v zmysle zákona o advokácii, kde sú upravené tak práva, ako aj povinnosti advokáta). V prípade, ak nie ste spokojný s poskytovanou právnou pomocou týmto advokátom, môžete podať sťažnosť na advokáta Slovenskej advokátskej komore, prípadne si sám môžete zvoliť iného advokáta, ktorý Vás bude zastupovať na základe Vami danej plnej moci advokátovi (...). Ustanovený zástupca má podľa § 31 OSP rovnaké postavenie ako zástupca na základe plnomocenstva pre celé konanie, súd nemôže akceptovať Vašu žiadosť, aby neakceptoval podanie urobené právnym zástupcom, ktorý Vám bol ustanovený. Vzhľadom k tomu, že uznesenie, ktorým Vám súd ustanovil zástupcu z radov advokátov,

je právoplatné, súd bude ďalej konať o návrhu, ktorý predložil ustanovený právny zástupca.“

Okresný súd zaslal 14. februára 2008 list sťažovateľa z 10. februára 2008 na vyjadrenie advokátovi. Predloženie vyjadrenia okresný súd 11. marca 2008 urgoval.

Vyjadrenie žalovaného z 5. februára 2008 k žalobe bolo doručené okresnému súdu 11. marca 2008.

Súdny spis sp. zn. 17 C 60/2007 bol 17. marca 2008 doručený ústavnému súdu k nahliadnutiu.

C. Na sťažovateľovu sťažnosť na prietahy v konaní v jeho veciach vedených okresným súdom pod sp. zn. 16 C 7/2005 a sp. zn. 17 C 60/2007 odpovedal okresný súd „vyrozumiením“ sp. zn. Spr. 1958/2007 z 11. januára 2008 (ktoré bolo sťažovateľovi doručené 28. januára 2008) tohto znenia:

„Potvrdzujem prijem Vašej sťažnosti zo dňa 17. 12. 2007, z obsahu ktorej vyplýva, že namietate prietahy v konaní vedenom na Okresnom súde Nitre pod sp. zn. 16 C 7/2005 a 17 C 60/2007. (...)“ Po oboznámení chronológie úkonov súdu v oboch konaniach podpredsedníčka okresného súdu uviedla: „vzhľadom k tomu, že v oboch veciach ide o konanie začaté v roku 2003, v záujme zabezpečenia plynulosti ďalšieho konania budem postup v nich i naďalej sledovať.“

D. Z obsahu súdneho spisu krajského súdu sp. zn. 1 T 1/05

1. Podľa „Zápisnice o hlavnom pojednávaní“ konanom na krajskom súde od 16. októbra 2006 do 18. októbra 2006 v trestnej veci „proti obžalovanému P. L. a spol. pre trestný čin vraždy ...“ (str. 4215 a následne z citovaného trestného spisu) je na stranách 10 až 12 zápisnice (t. j. na stranách 4224 až 4226 súdneho spisu) uvedené:

«Počas toho ako predseda senátu vyzval obhajcu (...) na prednesenie záverečnej reči obžalovaný L. začal hovoriť k obhajcovi a to bez toho, aby mu bolo dané slovo, na čo ho predseda senátu napomenul a dal mu výstrahu, že v prípade ak bude pokračovať v takomto rušení hlavného pojednávania môže a bude vykázaný z pojednávacej miestnosti.

(...)

Obžalovaný počas diktátu predsedu senátu predniesol výrok „chodte do ...“ potom, čo sa pozrel na neho predseda senátu uviedol, že to nebolo voči súdu, ale ukazuje, že voči obhajcovi...“ Následne bolo prijaté uznesenie „podľa § 66 ods. 1, 2 Tr. por. predseda senátu ponecháva obžalovaného (...) riaditeľovi nápravnovýchovného ústavu na disciplinárne potrestanie, pretože rušil pojednávanie a správal sa k obhajcovi urážlivo.

Predseda senátu dal poučenie, že proti tomuto uzneseniu je prípustná sťažnosť v lehote do 3 dní odo dňa jeho oznámenia a dal stručné odôvodnenie...“.

2. Krajský súd v odôvodnení uznesenia č. k. 1 T 1/2005-4503 zo 17. októbra 2006, ktorým *„podľa § 66 odsek 1, 2 Trestného poriadku (...) prenecháva obžalovaného (...) riaditeľovi nápravnovýchovného ústavu na disciplinárne potrestanie, pretože rušil pojednávanie a správal sa k obhajcovi urážlivo“*, uviedol, že *«obžalovaný (...) napriek predchádzajúcim upozorneniam (...) opätovne svojvoľne rušil priebeh tohto hlavného pojednávania tým (...), že hovoril bez toho, aby mu bolo udelené slovo (...) Obžalovaný zároveň predniesol výrok „chodte do ...“ a následne uviedol, že tento adresoval obhajcovi“*. Po odcitovaní ustanovení § 203 ods. 1, 2 a § 66 ods. 2 Trestného poriadku uviedol: *„pretože predchádzajúce ústne i písomné upozornenia, výstrahy, vykázanie obžalovaného z pojednávacej miestnosti, jeho dvojnásobné potrestanie podľa § 66 ods. 1, 2 Tr. por. nesplnili svoj účel a neviedli k tomu, aby obžalovaný dodržiaval zákon, a tento opakovane a svojvoľne pokračoval v rušení hlavného pojednávania a zároveň sa svojvoľne a bezdôvodne správal urážlivo k obhajcovi, predseda senátu rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.»*

3. Proti uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ sťažnosť z 8. mája 2007, v ktorej uviedol: *„dňa 7. 5. 2007 som obdržal uznesenie (...) zo dňa 17. 10. 2006 (...) vydané morálne zvrhlým a skorumpovaným mafiánskym sudcom JUDr. Š. H. (...) Uvedený skorumpovaný a mafiánsky sudca ma potrestal za to, že som mal povedať svojmu ustanovenému obhajcovi aby išiel do ..., čím som mal rušiť hlavné pojednávanie. (...) nevidím odôvodnenie, že prečo a akým právom sudca počúval komunikáciu medzi obvineným a jeho obhajcom, (...) prečo súčasť uznesenia netvorí dôkazy ako napr. zápisnica o hlavnom pojednávaní (...) V rozpore*

s právom na spravodlivý proces a právom na účinný oprávnený prostriedok je aj spôsob akým sudca mi umožnil podať opravný prostriedok: dal mi lehotu iba 3 dni, aby som si nemohol za tak krátky čas zabezpečiť právnu pomoc a mohol som napísať iba nekvalifikované podanie (sťažnosť), čo samé osebe hovorí o morálnej bezcharakternosti sudcu.“

4. Sťažovateľovu sťažnosť proti uzneseniu predsedu senátu krajského súdu zo 17. októbra 2006 sp. zn. 1 T 1/2005 najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tost 20/2007 zo 7. novembra 2007 „podľa § 148 ods. 1 písm. c) Tr. por. účinného do 1. januára 2006“ zamietol.

Uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľovi doručené 10. januára 2008.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach,

na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti (ako už bolo uvedené v bodoch 2 a 3 I. časti odôvodnenia) je sťažovateľovo tvrdenie, že:

A. okresný súd v konaniach vedených pod sp. zn. 16 C 7/2005 a pod sp. zn. 17 C 60/2007 porušil sťažovateľovo právo, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná, zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru,

B. najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Tost 20/2007 zo 7. novembra 2007 porušil sťažovateľovo právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 dohovoru.

A. K namietanému porušeniu práva na prejednanie veci v primeranej lehote

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd pripomína, že si pri výklade „základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. I. ÚS 178/07), a teda aj judikatúra ústavného súdu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upravenému čl. 48 ods. 2 ústavy je súčasne aktuálna (plne sa vzťahuje) aj na právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čo platí aj vo vzťahu k čl. 6 ods. 1 dohovoru, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo vôbec uvažovať o zbytočných prieťahoch (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, I. ÚS 178/07).

Pri posudzovaní predmetnej veci sa ústavný súd osobitne zamerlal na preskúmanie opodstatnenosti tejto časti sťažnosti, keďže pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a teda aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru berie do úvahy, že odmietnuť sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú možno „vzhľadom na skutočnosť, že celková doba konania pred súdom, ako aj postup zákonného sudcu nesignalizovali reálnu možnosť vzniku zbytočných prieťahov, a tým ani porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 109/03), „argumenty v sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase podania sťažnosti takú intenzitu porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, aby bola sťažnosť prijatá na ďalšie konanie“ (II. ÚS 93/03), resp. že „na základe skutočností uvedených v sťažnosti nemožno postup

súdu považovať za taký, ktorý by signalizoval pri predbežnom prerokovaní možné porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy“ (II. ÚS 131/03).

A.1 Konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 16 C 7/2007 (pozri bližšie chronologický prehľad úkonov okresného súdu uvedený v bode A II. časti odôvodnenia).

Vychádzajúc z chronologického postupu okresného súdu v posudzovanom konaní ústavný súd konštatuje, že od 23. mája 2003, keď bola podaná žaloba v uvedenej veci, do 12. decembra 2003, keď bola žaloba odmietnutá, sa okresný súd (skoro 6 mesiacov) zaoberal odstraňovaním nedostatkov žaloby.

Po odvolacom konaní (trvajúcim od 9. marca 2004 do 1. júla 2004) a preradení veci do registra „C“ (26. októbra 2004) sa okresný súd od 25. januára 2005 (výzva sťažovateľovi na zaplatenie súdneho poplatku) do 11. januára 2008 (doručenie uznesenia okresného súdu sťažovateľovi), t. j. v trvaní skoro tri roky, zaoberal procesnými návrhmi sťažovateľa (žiadosť o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a pridelenie advokáta, odvolanie sťažovateľa proti rozhodnutiu okresného súdu), ďalej zisťoval podklady potrebné na rozhodnutie o týchto jeho návrhoch (zisťovanie majetkových a zárobkových pomerov sťažovateľa), ďalej okresný súd zisťoval skutočnosti relevantné na preukázanie právneho základu sťažovateľovej žaloby (t. j. výsledkov prešetrenia trestného oznámenia sťažovateľa na žalovaného), zaoberal sa tiež námietkou zaujatosti zákonnej sudkyne (JUDr. Ľubice Farkašovej) a od 13. februára 2008 aj sťažnosťou sťažovateľa na ustanoveného mu advokáta.

A.2 Konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 17 C 60/2007 (pozri bližšie chronologický prehľad úkonov okresného súdu a účastníkov konania uvedený v bode B II. časti odôvodnenia).

Od podania žaloby 10. decembra 2003 do 3. novembra 2004 (doručenie druhostupňového rozhodnutia sťažovateľovi) sa okresný súd zaoberal odstraňovaním nedostatkov žaloby. Následne od 27. decembra 2004 (výzva sťažovateľovi) do 24. júla 2006

(doručenie prvostupňového rozhodnutia sťažovateľovi) okresný súd zabezpečoval relevantné podklady na rozhodnutie o sťažovateľovej žiadosti o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, pričom za významnú treba považovať skutočnosť, že sťažovateľ nereagoval na výzvu okresného súdu na predloženie potvrdenia o jeho majetkových pomeroch (16. februára 2005) a ani na urgovanie jej splnenia (29. marca 2005), ale 7. apríla 2005 oznámil okresnému súdu, že mu nič nebude zasielať a obráti sa radšej na ESLP. Po odvolacom konaní (od 28. októbra 2005 do 29. decembra 2005) mal okresný súd problémy s doručením druhostupňového rozhodnutia sťažovateľovi, keďže sťažovateľ bol premiestnený do iného zariadenia na výkon trestu odňatia slobody (okresný súd prvýkrát expedoval zásielku 26. januára 2006). Po doručení druhostupňového uznesenia sa okresný súd od 23. apríla 2007 (výzva sťažovateľovi) zaoberal zisťovaním záujmu sťažovateľa o ďalšie pokračovanie konania vo veci (vzhľadom na obsah jeho listu zo 7. apríla 2005) a jeho žiadosťou z 22. júna 2007 o oslobodenie od platenia poplatkov a o ustanovenie mu právneho zástupcu.

Po ustanovení právneho zástupcu z radov advokátov (23. októbra 2007) sa okresný súd opätovne zaoberal odstraňovaním nedostatkov žaloby (nová žaloba bola predložená okresnému súdu 28. januára 2008), vyžadovaním stanoviska odporcu k žalobe (predložené okresnému súdu 11. marca 2008) a podaniami sťažovateľa (z 23. januára 2008 a z 10. februára 2008) vyjadrujúcimi nespokojnosť s postupom advokáta v jeho veci.

Podľa právneho názoru ústavného súdu (napr. II. ÚS 8/01) pri posudzovaní a rozhodovaní o zbytočných priet'ahoch treba zohľadniť špecifiká každého jednotlivého prípadu so zohľadnením predmetu konania. Nielen dĺžka lehoty nečinnosti alebo neefektívnej činnosti príslušného orgánu, ale aj okolnosti a povaha preskúmaného prípadu ovplyvňujú rozhodnutie ústavného súdu o zbytočných priet'ahoch v konaní s cieľom poskytnutia reálnej súdnej ochrany v rozumnom čase.

K porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a teda aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru môže dôjsť jednak v dôsledku nekonania všeobecného súdu (bez existencie relevantnej zákonnej prekážky) a jednak v dôsledku takého jeho postupu, ktorý nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty navrhovateľa vo veci, s ktorou sa obrátil na súd (II. ÚS 9/01).

V zmysle ustálenej súdnej praxe ústavného súdu uplatňovanie zákona v súdnom konaní a postup súdu v súlade s platným a účinným zákonom (procesnými a hmotnoprávnymi predpismi konania o občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci) nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

Dobu potrebnú na vykonanie procesných úkonov, ktoré plynulo smerujú k odstráneniu právnej neistoty, nemožno hodnotiť ako zbytočné prieťahy (napr. II. ÚS 57/00).

Ojedinelá nečinnosť súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a teda aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 35/01, I. ÚS 195/07).

Vychádzajúc z citovaných právnych záverov, a s prihliadnutím na analýzu postupu okresného súdu v posudzovaných konaniach sp. zn. 16 C 7/2007 a sp. zn. 17 C 60/2007 ústavný súd hodnotí sťažnosť sťažovateľa v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú. Keďže okresný súd v oboch veciach v zásade plynulo konal (pozri prehľad úkonov), nemožno jeho postup v konaní vo vzťahu k celkovej dĺžke konania v oboch posudzovaných veciach hodnotiť ako postup spôsobujúci zbytočné prieťahy v konaní. Konanie o procesných návrhoch sťažovateľa, t. j. využitie možností daných mu procesnými normami na presadzovanie a uplatňovanie jeho práva v súdnom konaní síce významnou mierou ovplyvnilo dĺžku oboch posudzovaných konaní, nemožno ho však kvalifikovať ako postup okresného súdu, ktorého dôsledkom sú zbytočné prieťahy. Ústavný súd tiež pripomína, že základným predpokladom domáhania sa ochrany označených základných práv je podanie

takej žaloby (návrhu) všeobecnému súdu, ktorá má všetky zákonom požadované náležitosti, ako aj včasné zaplatenie súdneho poplatku, resp. včas podanú a náležite odôvodnenú žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov (napr. I. ÚS 35/04). Čas konania okresného súdu o odstraňovaní nedostatkov v uvedenom smere nemožno pripočítať v jeho neprospech. Taktiež nedostatočná súčinnosť sťažovateľa (v konaní sp. zn. 17 C 60/2007 – pozri jeho podanie zo 7. apríla 2005) pri zabezpečovaní podkladov na rozhodnutie súdu negatívne pôsobila na dĺžku konania.

Predĺženie konania vo veci vedenej pod sp. zn. 17 C 60/2007 spôsobené problémami s doručovaním druhostupňového rozhodnutia sťažovateľovi (v trvaní od prvého expedovania zásielky 26. januára 2006) spôsobilo síce vykonanie ďalšieho procesného úkonu okresného súdu až 23. apríla 2007 (doručená výzva sťažovateľovi, či trvá na pokračovaní v konaní), uvedenú dobu však (aj vzhľadom na zmenu miesta výkonu obmedzenia osobnej slobody sťažovateľa) s prihliadnutím na dovtedajší postup okresného súdu (v zásade plynulé konanie smerujúce k rozhodnutiu v merite veci) ústavný súd nekvalifikuje ako dobu s priet'ahmi v konaní. Ojedinelá nečinnosť všeobecného súdu hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí znamenať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (podľa čl. 48 ods. 2 ústavy), teda aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote (podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), hoci by aj v konečnom dôsledku podstatnou mierou prispela k doterajšej dĺžke konania vo veci (napr. I. ÚS 35/01, II. ÚS 21/02, I. ÚS 162/04).

S ohľadom na všetky tieto skutočnosti preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd postup okresného súdu v označených konaniach (sp. zn. 16 C 7/2007 a sp. zn. 17 C 60/2007) po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie kvalifikoval (aj s ohľadom na už citovanú judikatúru ústavného súdu) bez ďalšieho ako namietané porušenie práva sťažovateľa na prejednanie jeho veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa v tejto jej časti už pri jej predbežnom prerokovaní ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažnosť v tejto časti bolo potrebné odmietnuť aj pre jej neprípustnosť.

V prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v konaní pred všeobecným súdom, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje preukázanie využitia právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov [platného do 31. marca 2005 (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“)] a od 1. apríla 2005 podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Preto ústavný súd o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré mal do 31. marca 2005 k dispozícii podľa zákona o štátnej správe súdov a v súčasnosti podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle citovaných zákonov zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“.

Napokon podľa tretieho odseku predmetného zákonného ustanovenia „Ak orgán poverený vybavovaním sťažnosti zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy vecí nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci

predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Postup sťažovateľa v okolnostiach prípadu nemožno podľa ústavného súdu považovať za splnenie požiadavky namietania prietáhov v konaní pred orgánom štátnej správy súdov. Ústavný súd zastáva názor, že podanie sťažnosti predsedovi okresného súdu 17. decembra 2007, t. j. v krátkom čase pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (15. februára 2008) sa javí byť iba formálnym úkonom, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak taká sťažnosť mohla mať, ak by predseda okresného súdu dostal primeranú (rozumnú) lehotu na prijatie opatrení proti zbytočným prietahom vo veci samej (m. m. IV. ÚS 306/04, III. ÚS 78/05, IV. ÚS 194/05). Podpredsedníčka okresného súdu sa vo svojej odpovedi z 11. januára 2008 (doručenej sťažovateľovi 18. januára 2008), t. j. necelý mesiac pred podaním sťažnosti na ústavný súd, v podstate stotožnila s neprimeranou dĺžkou konania v oboch veciach a uviedla, že „*v záujme zabezpečenia plynulosti ďalšieho konania budem postup v nich i naďalej sledovať*“.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol sťažnosť v tejto časti aj podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

B. K namietanému porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie (a práva na prezumpciu nevinu)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, sa považuje za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

Sťažovateľ namieta porušenie práva „na spravodlivý súdny proces zaručený v čl. 6 ods. 1 a ods. 2 Dohovoru“ uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 20/2007 zo 7. novembra 2007, ktorým zamietol sťažovateľovu sťažnosť proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 1 T 1/2005 zo 17. októbra 2006 a ktoré mal spôsobiť tým, že „porušil princíp prezumpcie neviny, nesprávne zistil skutkový stav a nesprávne vyhodnotil dôkazy“ [pozri body 2 b) a 3 I. časti odôvodnenia].

Účelom práva na súdnu a inú právnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru) je zaručiť každému prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01).

Základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom, resp. v trestnoprávnom konaní.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, predovšetkým ak by všeobecný súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 8/01) alebo v prípade opravných konaní by všeobecný súd odmietol opravný prostriedok alebo zastavil o ňom konanie bez toho, aby ho meritórne preskúmal a rozhodol o ňom v spojitosti s napadnutým súdnym rozhodnutím.

Vo veci sťažovateľa však nešlo o taký prípad majúci za následok porušenie základných práv, ale o prípad, keď sťažovateľ podal proti rozhodnutiu o spôsobe jeho disciplinárneho potrestania podľa § 66 ods. 1 a 2 Trestného poriadku, účinného

do 1. januára 2006, sťažnosť, o ktorej najvyšší súd rozhodol, aj keď nie podľa subjektívnych názorov sťažovateľa. Sťažovateľova nespokojnosť s obsahom rozhodnutia najvyššieho súdu nie je dôkazom jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným.

Sťažovateľ tvrdil, že najvyšší súd v rámci rozhodovania o jeho sťažnosti porušil ním namietané základné práva, pretože sa dostatočne nezaoberal dôvodmi sťažnosti spočívajúcimi v zásade v poukazovaní na nedostatočne zistený skutkový stav a nedostatočné vyhodnotenie dôkazov.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že čl. 46 ods. 1 ústavy poskytuje ochranu jednak právu na prístup k súdu a jednak právu na spravodlivý proces, ktorého ochranu zaručuje aj č. 6 ods. 1 dohovoru. Právo na spravodlivý proces garantuje aj určitú kvalitu súdneho konania najmä v podobe procesných záruk spravodlivého procesu. Súčasťou procesných záruk spravodlivého súdneho konania je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany

Vyjadruje to aj znenie § 176 ods. 2 Trestného poriadku (v tom čase § 134 „starého“ Trestného poriadku), podľa ktorého v odôvodnení uznesenia treba, ak to prichádza podľa povahy veci do úvahy, uviesť najmä skutočnosti, ktoré sa považujú za dokázané, dôkazy, o ktoré sa skutkové zistenia opierajú, úvahy, ktorými sa rozhodujúci orgán spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov, ako aj právne úvahy, na ktorých základe podľa príslušných ustanovení zákona posudzoval dokázané skutočnosti. Už zo samotnej dikcie ustanovenia § 176 ods. 2 Trestného poriadku vyplýva, že len ako príklad uvádza obsah odôvodnenia zdôrazňujúc pritom povahu veci. Všeobecný súd teda nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov veci uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ

rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z toho aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivý proces.

Vychádzajúc z týchto úvah je ústavný súd toho názoru, že niet žiadnej spojitosti medzi odôvodnením rozhodnutia najvyššieho súdu a tvrdeným porušením základného práva sťažovateľa na spravodlivý proces. Najvyšší súd vychádzal zo skutkových zistení krajského súdu a na právne posúdenie veci aplikoval v tom čase aktuálne právne normy.

V odôvodnení inter cetera uviedol „...Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade podanej sťažnosti obžalovaného podľa § 147 ods. 1 Tr. por., účinného do 1. januára 2006, preskúmal správnosť a odôvodnenosť výroku napadnutého uznesenia, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že rozhodnutie predsedu senátu krajského súdu je správne a v súlade so zákonom.“. Ďalej po odcitovaní § 66 ods. 1,2 Trestného poriadku účinného do 1. januára 2006 uviedol: „Najvyšší súd (...) z obsahu spisového materiálu, konkrétne zo zápisnice o hlavnom pojednávaní konanom dňa 17. októbra 2006 zistil, že obžalovaný (...) v priebehu tohto pojednávania opakovane rušil jeho priebeh tým, že počas protokolovania vyjadrenia obhajcu, predsedom senátu, hovoril bez udelenia slova a predniesol aj vulgárne výroky na adresu obhajcu. Pritom z obsahu tejto zápisnice vyplýva, že obžalovaný takto konal opakovane, aj napriek predchádzajúcim upozorneniam zo strany predsedu senátu. Z uvedených okolností teda nepochybne vyplýva, že obžalovaný (...) na hlavnom pojednávaní dňa 17. októbra 2006 sa správal spôsobom predpokladaným vo vyššie citovanom ustanovení § 66 ods. 1 Tr. por., účinného do 1. januára 2006. Preto podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky predseda senátu krajského súdu, po opakovanom upozornení obžalovaného na nevhodné správanie a následné ďalšie výroky obžalovaného, postupoval v plnom súlade s ustanovením § 66 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a rozhodol o prenechaní obžalovaného na disciplinárne potrestanie riaditeľovi nápravno-výchovného ústavu, v ktorom obžalovaný vykonáva trest odňatia slobody. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody Najvyšší súd (...) sťažnosť obžalovaného (...) zamietol.“

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napadnutým rozhodnutím všeobecných súdov prípadne postupom, ktorý im predchádzal (napr. I. ÚS 364/06).

Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 20/2007 zo 7. novembra 2007 a konanie mu predchádzajúce, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala jeho svojvoľný postup nemajúci oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia naopak vyplýva, že najvyšší súd sa zaoberal a vysporiadal s dôvodmi sťažovateľa, ale pretože sa s nimi nestotožni, odvolanie sťažovateľa zamietol.

Toto koncipované odôvodnenie je zákonné a ústavne konformné, je zárukou toho, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny a neosvedčuje okolnosti majúce za následok sťažovateľom namietané porušenie jeho práv.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

K namietanému porušeniu čl. 6 ods. 2 dohovoru (čl. 50 ods. 2 ústavy) ústavný súd uvádza, že z prezumpcie neviny, ktorá je v predmetnom článku dohovoru, resp. ústavy upravená, nevyplýva zákaz, aby s tým, proti komu sa trestné konanie začalo, nebolo možné zaobchádzať ako s obvineným (resp. obžalovaným), pričom (a v dôsledku uvedeného) obvinený (obžalovaný) je povinný strpieť určité obmedzenia, akým je napríklad väzba (čl. 17 ods. 5 ústavy), prípadne ďalšie obmedzenia v súlade s Trestným poriadkom. Rôznorodé obmedzenia a opatrenia, ktoré je obvinený (obžalovaný) povinný strpieť, však nenarušujú prezumpciu neviny, keďže ich účelom nie je ani zistenie a ani vyhlásenie viny, t. j. nahradenie právoplatného odsudzujúceho rozsudku súdu (PL. ÚS 12/98, II. ÚS 243/06).

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 1 T 1/2005 zo 17. októbra 2006 a naň nadväzujúce rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 1 Tost 20/2007 zo 7. novembra 2007 z právneho hľadiska nemá účinky takého rozhodnutia, ktoré by bolo spôsobilé porušiť označené základné práva a slobody sťažovateľa, a preto bola sťažnosť aj v tejto časti odmietnutá z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Keďže ústavný súd odmietol posudzovanú sťažnosť ako celok, nepovažoval za potrebné a dôvodné zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. júna 2008

